SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVII. No. 172. JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 8, 1990 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 8-го ВЕРЕСНЯ 1990 Ч. 172. РІК XCVII

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ УССР ПЕРЕБУВАВ В МАДЯРЩИНІ

Київ. — У п'ятницю і суботу, 24-25-го серпня, в Мадярщині перебував з офіційною візитою міністер закордонних справ УССР Анатоль Зленко, який вів переговори з міністром закордонних справ цієї країни Ґулею Єсенським. Він був прийнятий і мав бесіду з прем'єр-міністром Угорської Республіки Йосифом Анталлом, а також мав зустрічі з державним секретарем міністерства закордонних справ Угорщини, державним секретарем канцелярії прем'єр-міністра з питань національних меншостей та іншими офіційними особами.

Після закінчення переговорів, які відбулися 24-го серпня, оба міністри закордонних справ проголосили спільний комунікат. Підкреслено в ньому, що обидві сторони з задоволенням констатували, що протягом віків ніщо не обтяжувало їх відносин. Сторони висловили зацікавленість у встановленні і розвитку добросусідських відносин і взаємовигідного співробітництва. За їх основу покладено хартію ООН та принципи Заключного акту Гельсінкських угод. Міністри обмінялися думками щодо майбутніх відносин України і Угорщини, зокрема можливостей встановити дипломатичні, консульські або торговельні представництва. Висловлено зацікавлення у збереженні і збільшенні торговельно-економічних і науково-технічних зв'язків.

У комунікаті стверджується також, що обидві сторони зацікавлені у створенні сприятливих умов для спілкування громадян своїх країн, розвитку прикордонного обміну. Вони дійшли до згоди відносно того, що у зближенні обох країн позитивну ролю мають відіграти національні меншості. А. Зленко поінформував свого угорського колеґу про намір УССР брати безпосередню, рівноправну участь у загальному европейському процесі та европейських структурах, а також у роботі Дунайської комісії, осідок якої знаходиться в Будапешті. Мадярська сторона зі зрозумінням взяла до уваги цей намір.

Сторони домовилися про продовження реґулярних консультацій обох міністерств закордонних справ, співпрацю на форумі ООН та інших міжнародних організацій. Міністри домовились продовжити обмін думками з поставлених питань під час перебування у Ню Йорку на 45-ій сесії Генеральної Асамблеї ООН. А. Зленко запросив Ґ. Єсенського відвідати Київ.

В Україні появилася грецька газета

Київ. — Згідно з повідомленням газети „Радянська Україна" з 29-го серпня, в Донецьку вийшло перше число грецької газети „Логос".

Цей тижневик є органом Товариства греків України і першою грецькою газетою від півстоліття, коли-то було припинено видавання газети греків Приазов'я „Колективіст".

У зверненні до читачів „Логос" обіцяє знайомити їх з історією приазовської та інших грецьких громад, духовним надбанням нації, сприяти розв'язанню проблем відродження рідної мови, народної творчости, національних традицій.

До кінця поточного року „Логос" розповсюджуватиметься через кіоски „Союздруку", а від 1-го січня 1991 року — за передплатою.

Пропонують перевезти кості гетьмана П. Полуботка в Україну

Київ. — У відгуку на суперечні поголоски про скарби гетьмана Павла Полуботка, які нібито мають бути здепоновані в державному банку Англії і звороту яких домагаються деякі депутати до Верховної Ради України, Петро Кириленко з Кіровограду написав до газети „Молодь України" відкритого листа, який був поміщений у числі з 21-го серпня.

У листі П. Кириленко пише: „Пишу вам відгук на статтю Данила Кулиняка 'Скарби Павла Полуботка', поміщену у числі газети з 28-го липня 1990 року. Звичайно, і мене захоплює легенда про золото України, та є речі про які думаєш з більшим трепетом.

Де могила гетьмана Павла Полуботка? Якщо її нема, то потрібно перевезти прах з Ленінграду на Україну і поховати його та друзів гетьмана з великими почестями чи то в Чернігові, чи в Полтаві. І зробити пам'ятник у вигляді великої земляної могили (кургану) з написом його листа цареві Петрові І.

Не знаю, чи увічнена пам'ять Павла Полуботка на Україні, а ні — то бодай у Канаді, Австралії? А якщо ні— тим вагоміше моє питання: чому скрізь, куди не глянь, вулиці Суворова, Кутузова, Невського, або ж Конєва, Говорова, Бірюзова тощо... Потрібно все це перейменувати на наших національних героїв і діячів. А то, хтось їх забув, і наш народ своєї історії майже не знає.

А письменникам Романові Іваничукові і Данилові Кулиняковi велике спасибі за те, що нагадали нам про нашого великого предкамученика".

УІА вибрав Українців Року

Ню Йорк. — Рада Директорів Українського Інституту Америки інформує, що річний бенкет для проголошення Українця Року відбудеться цього року в неділю, 18-го листопада, і є присвячений відродженню суверенітету України.

Саме з приводу останніх подій в Україні та впливу їх на цілу українську громаду в діяспорі, Рада Директорів УІА, як повідомляє президент Володимир Назаревич, відзначить цим разом як Українців Року ряд осіб, що продовж років, а особливо останньо, віддали своє виїмкове знання і всі свої сили для підтримання стремлінь до незалежности та демократії і помочі Україні.

Вирізнені будуть: д-р Зенон і Надія Матківські, проф. Омелян Пріцак, Віра Ковбаснюк-Шумейко, д-р Ахіль Хрептовський, проф. Тарас Гунчак, маестро Вірко Балей і ред. Осип Зінкевич.

Учасниками того святочного полуденку будуть також гості з України.

Підготовою імпрези займається окремий комітет, в склад якого входять: Йосип Лисогір, Лідія Савойка і Іван Гинянський. Головою комітету полуденка є Соня Зайнінґер, а опіку над гостями перебрав адвокат Андрій Рак.

За інформаціями про полуденок, який відбудеться, як і попередніми роками, в готелю Плаза 5-та авеню, і 59-та вулиця в Ню Йорку, о год. 12:30 по полудні, можна звертатися телефонічно на число: (212) 288-8660.

ЗУСТРІЧ З Д-РОМ М. ЦЄСЄЛЬЧИКОМ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка влаштовує тут в четвер, 13-го вересня, зустріч з визначним дослідником Східньої Европи, відомим автором книжки про КҐБ д-ром Мареком Цєсєльчиком, який говоритиме про українсько-польські відносини. Зустріч відбудеться в домі НТШ, 36 Чеверта аве., о год. 7-ій вечора.

Корейські прем'єри переговорюють

Сеуль, Південна Корея. — У середу, 5-го вересня, тут почалися переговори між прем'єр-міністрами Південної і Північної Кореї Канг Юнг Гуном і Йонг Гонг Муком.

Південнокорейський прем'єр Канг Юнг Гу відкрив переговори і виступив з промовою. Він підкреслив, що обидві Кореї повинні договоритися про ряд заходів, які сприяли б зміцненню взаємного довір'я, зокрема про культурний обмін і спільні промислові підприємства. Лише після цього сторони можуть перейти до обговорення такої серйозної справи, як скорочення озброєнь.

„Ми не повинні оглядатися назад, ми повинні дивитися в майбутнє, — сказав Канг. — Застосування в майбутньому сили і зброї однією з двох сторін повинно бути повністю виключене". Разом з тим південнокорейський прем'єр визнав, що на „Корейському півострові існують дві різні політичні системи" і що обидві країни „повинні прагнути до співіснування і спільного процвітання".

Потім виступив прем'єр-міністер Північної Кореї Йон Гонг Мук. Голова комуністичного уряду виступив з „мирними пропозиціями", традиційно повторивши вимоги про виведення американських військ з території Південної Кореї „як необхідної передумови для дальших успішних зусиль щодо врегулювання становища на Корейському півострові".

Промова північнокорейського прем'єра, як писали журналісти, тривала досить довго і практично поставила під сумнів можливість будь-якого прогресу в переговорах. Гонг вимагав виведення 43-тисячного американського військового контингенту і усунення з території півдня американської нуклеарної зброї. За його словами, лише на випадок виконання цих умов може бути досягнута домовленість про взаємне зменшення кількости військ двох країн. Кожна з Корей нині утримує півторамільйонну армію.

Після виступів прем'єрів переговори були перервані до наступного дня. Преса Південної Кореї надає переговорам великого значення. Міжурядових зустрічів на такому високому рівні не було від 1953 року.

А. Дубчек прибув до ЗСА

Ню Праґ, Мінн. — Голова чехо-словацького парляменту Александер Дубчек, який перебуває у З'єднаних Стейтах Америки з офіційною візитою, зустрівся з представниками чехо-словацького землячтва — еміґрантами з Чехо-Словаччини, які живуть у ЗСА. А. Дубчек виступив перед півторатисячною авдиторією — представниками різних хвиль еміґрації.

„Дубчек! Дубчек!" — скандували зібрані, розмахуючи чехо-словацькими і американськими прапорами. „Я особливо радий, що молодь, яка народилася в цій країні і для якої рідна мова — англійська, все таки не забуває батьківщину своїх батьків і дідів", — сказав Дубчек, звертаючися до зібраних по-чеськи.

„Брехня і насилля не можуть існувати вічно, — так вчить історія. Правда і справедливість завжди приходять їм на зміну", — сказав А. Дубчек, звертаючися до авдиторії.

Дубчек очолює урядову делеґацію з шести осіб, до складу якої входять міністри промисловости і науки. В Міннесоту чехо-словацька делеґація прибула, щоб ознайомитисяє з американським досвідом в ділянці комп'ютерної і медичної технології.

ПРЕЗИДЕНТ ЗСА НЕ ВИКЛЮЧАЄ ЗАСТОСУВАННЯ СИЛИ ПРОТИ ІРАКУ

Вашінгтон. — У зв'язку з тим, що економічна бльокада проти Іраку, яка була встановлена на підставі резолюції Організації Об'єднаних Націй, взглядно Ради Безпеки цієї міжнародної організації для покарання режиму президента Саддама Гуссейна за його агресію проти Кувайту, президент З'єднаних Стейтів Америки Джордж Буш не виключає застосування сили проти Іраку.

Як відомо, деякі країни, зокрема Китайська Народна Республіка, Іран та інші заявили, що вони розпічнуть доставляти до Багдаду харчі, медикаменди, конечно потрібний одяг та інші речі потрібні для рятування невинних людей, які опинилися у прикрій ситуації, у висліді бльокади і аґресивної політики їхнього президента. Уряди Китаю й Ірану перші вийшли з ініціятивою зламання ембарґа і бльокади, а до них хочуть долучитися: Юґославія, Туніс, Румунія, Індія та декілька інших дрібних держав. Таке рішення може зруйнувати міжнародну солідарність членських держав ООН, а навіть започаткувати двоподіл між державами, прихильниками ЗСА і тими, які не знають на яких принципах вони стоять, як, наприклад, Індія, Іран та їм подібні.

Раніше офензивна стратегія розглядалась Радою Крайової безпеки і Пентаґоном, як скрайня конечність. Тепер Президент ЗСА хоче за всяку ціну дотриматись постанови Ради Безпеки ООН і збільшити ембарґо, тобто припинити доставу харчів й інших товарів доставлюваним до Багдаду також повітряним шляхом. Про цю справу нічого не згадував державний секретар Джеймс Бейкер, виступаючи перед сенатською Комісією для закордонних справ. Він тільки підкреслив, що ембарґо буде удосконалене. Тепер, у новій ситуації ламання ембарґа, покищо не відомо яке становище займе Білий Дім, але натяки Президента про евентуальне застосування сили свідчать про те, що ЗСА цілком не думають капітулювати перед тиском диктаторського режиму С. Гуссейна і нестійкістю деялих ліберальних урядів, які, нібито в ім'я гуманности, хочуть продовжувати співпрацю з багдадськими авантюрниками.

У СВІТІ

КРАЇНИ ВАРШАВСЬКОГО Пакту в принципі погодились продати ґазові маски та інше приладдя, щоби охоронити цивільне населення Савдійської Арабії у випадку іракського нападу на цю країну з ужиттям хемічної зброї. Західні дипломати та офіційні службовці східньоевропейських урядів характеризують цю можливу угоду, яку стараються довести до успішного кінця американські дипломати в імені савдійців, як нове позначення співпраці у військових справах між Заходом та країнами колишнього східнього блоку. Західні дипломати заявили, що їм не відомо чи Совєтський Союз також погодився продати савдійцям знеражувальне приладдя та чи СССР взагалі відіграє будь-яку ролю в полагоджуванні цієї угоди.

У СЕРЕДУ, 5-ГО ВЕРЕСНЯ, у Сана, столиці Ємену, уряд подав до відома, що плянує звернутися за приблизно обчисленою 2.5 біл. дол. компенсацією до Організації Об'єднаних Націй з уваги на втрати, що їх понесла країна у зв'язку із встановленням ембарґо проти їхнього союзника Іраку. Столичне радіо проголосило, що п'ятичленна президентська рада у проводі з президентом Алі Абдуллою Салегом відбула засідання, на якому вирішено звернутися до ООН про допомогу, щоби облегшити сильно пошкоджену економіку країни. Їхні втрати це в першу чергу припинення торгівлі з Іраком і експорт сільськогосподарських продуктів, як також і втрата праці їхніх громадян.

СТАРШИЙ ЛІДЕР Китаю Денґ Шіяопінґ останніми часами старається переконати світ в тому, що він плекає та підтримує толерантність і гармонійність, говорячи, що є допускаємим членам інтеліґенції не погоджуватися з чотирма головними принципами марксизму, з „шляхом соціялізму" та з правом Комуністичної партії на провідництво. В той самий час цей китайський комуністичний патріярх звернувся до провідних членів Комуністичної партії, які обстоюють помірковані погляди, щоби старалися запевнити окремі сектори громадськости в тому, що партія радо приймає критику та з незламною рішучістю намагається ліквідувати хабарництво. Аналітики китайських справ твердять, що це вперше Денґ зменшив свою вимогу, що кожний китаєць мусить притримуватися головних засад, які є підставою партійного правління.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ЗСА Джеймс Бейкер у середу, 5-го серпня, заявив, що ЗСА вирішили розпочати прямі переговори з комуністичним урядом Камбоджі щоби знайти розв'язку на закінчення громадянської війни у цій країні. У своїх звітуваннях перед Комісією закордонних відносин Дж. Бейкер хвалив прем'єр-міністра Камбоджі Гун Сена за його позитивний підхід до цієї проблеми.

ЯК ПОВІДОМЛЯЄ СПІЛКА південноафриканської преси, президент В.Ф. де Клерк запевнив білих виборців Південної Африки, що його уряд знову повернеться до переговорів, якщо в народному референдумі виборці відкинуть запропоновану нову конституцію, ціллю якої є елімінувати апартеїд. Він заявив, що його уряд ніколи не пічне виконувати плян, який буде відкинений більшістю голосуючих. „Якщо ми програємо, то я запевняю вас, що ми знову повернемось до переговорів, щоби цю неповоротну ситуацію довести до заключення".

НА СОЮЗІВЦІ З УСПІХОМ ПРОЙШЛИ ТЕНІСОВІ І ПЛАВАЦЬКІ ЗМАГАННЯ

Союзівка. — Роман Сидорак (Союзівка) з Лос Анджелесу, Каліф., 19-літній студент другого року Стенфордського університету, починає поволі вписуватись у 35-літню історію українських тенісових першенств УСЦАК. Не програвши ні одного сета у трьох рундах по лаври чемпіона, Роман здобув другий рік підряд примат у групі чоловіків, одній з найсильніших за останні 10 років. У фіналі Р. Сидорак переміг колишнього чемпіона Дениса Чорнія (КЛК) вислідом 6-3, 6-3, а в дорозі до фіналів елімінував Корнила Чорнія (КЛК), Андрія Кордіяка (ФК „Карпати", Львів) і трикратного чемпіона Еріка Матківського (УСВТ „Чорноморська Січ"). **Крім здобуття нагороди УНСоюзу, Р. Сидорак вдруге вписав своє прізвище на пропам'ятній чаші ім. інж. Богдана Рака.**

Д. Чорній теж не мав легкої дороги до фіналів і він переміг по черзі Ігоря Ференцевича (КЛК), минулорічного фіналіста Данилка Матківського („Ч. Січ"), помимо корчів у лівій нозі, у третьому сеті (6-4), а у півфіналі дослівно розтоворощив колишнього чемпіона Юрія Ґлову (Український Тенісовий Клюб, Чикаґо), 6-0, 6-3.

Ці 35-ті тенісові першенства УСЦАК за нагороди УНСоюзу, пропам'ятні чаші і грошові стипендії в деяких групах, влаштував тут Карпатський Лещетарський Клюб в днях від 1-го до 3-го вересня, а проводила ним комісія в складі: інж. Юрій Савчак, провідник змагань, інж. Роман Ракочий, ст., головний суддя, Юрій Попель і ред. Зенон Снилик. Відсутній був цього року д-р Зенон Матківський, який все таки подбав про грошові стипендії. Усіх учасників турніру було 80.

Змагання ці були маркантні тим, що в них вперше взяли участь змагуни з України — А. Кордіяк зі Львова і Юрій Колб з Ужгороду, а на відкритті турніру до змагунів промовляв визначний громадсько - політичний діяч з України Михайло Горинь.

У суботу, 1-го вересня, у басейні Союзівки стартували 66 плаваків у 34-их крайових плавацьких змаганнях за першенства УСЦАК і нагороди УНСоюзу. Звіт із цих змагань появиться в одному з наступних чисел „Свободи".

У групі жінок непереможною являється під цю пору Роксана Матківська („Ч. Січ"), яка тим разом мала повні руки роботи у фіналі проти Ліди Савчак (УСО „Тризуб"), перемагаючи її вислідом 4-6, 7-5, 6-3. У півфіналах Р. Матківська елімінувала Наталку Курилко 6-2, 6-1, а Л. Савчак Ксеню Кизик (Пласт), 6-0, 6-1.

У групі старших жінок Мирося Богачевська (КЛК) перемогла у фіналі Ліду Вилсон (Союзівка), 6-4, 6-1. У півфіналах М. Богачевська перемогла Зоряну Ставничу, 7-6, 6-0, а Л. Вилсон Віру Попель (КЛК), 6-0, 6-0.

У групі сеньйорів 35 років і вище свою минулорічну перемогу повторив Роман Ракочий, мол. (КЛК), який у фіналі переміг Ярослава Тимківа (УСО „Тризуб"), 6-2, 6-2, елімінуючи раніше Ігоря Бугая (УСО „Тризуб") 6-0, 6-2. Я. Тимків переміг у півфіналі Юрія Вальчука (КЛК), 6-1, 6-1. Крім нагороди УНСоюзу, Р. Ракочий отримав з рук Ярослави Рубель пропам'ятну чашу ім. Ярослава Рубля.

Другий рік підряд Р. Сидорак (перший справа) здобув примат в групі чоловіків. Йому і фіналістові Д. Чорнієві нагороди вручили У. Дячук (справа) і Р. Гадзевич.

Р. Матківська (друга справа) і Л. Савчак отримали чаші і грошові стипендії від (зліва) Р. Куціля, В. Кваса і Л. Матківської.

У групі сеньйорів 45 років і вище вперше від кількох років поразки зазнав Ю. Савчак (УСО „Тризуб"), якого у фіналі переміг д-р Ярослав Сидорак (Союзівка) вислідом 7-5, 6-4. У півфіналах Я. Сидорак переміг Ореста Сарахмана (УСО „Тризуб"), 6-2, 5-7, 6-1, а Ю.

(Продовження на ст. 3)

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ НА ПРЕСОВІЙ конференції, скликаній з нагоди річниці проголошення війни наркотикам, президент Джордж Буш підкреслив, що не зважаючи на події на Близькому Сході, боротьба з наркотиками в ЗСА залишається на першому місці. На відміну від критиків політики Адміністрації, скептиків-законодавців, Президент сказав, що криза з наркотиками продовжується, але вже відчутний деякий прогрес. „Стратегія Адміністрації залишається на такому ж рівні, як і першого дня: гарно спакованими стосами паперів, без жодної дії", — сказав демократ репрезентант з Мангеттену Чарлз Ренгел. Він підкреслив, що особливу увагу у боротьбі з наркотиками потрібно зосередити на великих містах, зокрема на центральні їх райони. Репрезентант-демократ з Дітройту вказує, що необхідно збільшити соціяльні програми для дільниць, де мешкають бідні родини. Але більшість згоджується в тому, що Адміністрація Дж. Буша програє війну з наркоманією, на яку виділяється 10 біл. дол. щорічно.

ЗГІДНО З ДАНИМИ останнього перепису населення, великі промислові міста різко зменшуються у кількості мешканців. Найбільше застереження викликає зменшення населення Дітройту, який від 1950 року втратив половину своїх мешканців, тобто майже 950,000 осіб. Дітройт найбільш занепокоєний тим, що стане першим великим містом, населення якого не досягатиме одного мільйона. Посадник міста Колман Янг та інші офіційні чинники, дивлячись на підрахунки останнього перепису населення, стверджують, що Дітройт втрачає не тільки мешканців, але й мільйони долярів від федеральної влади. Демографи кажуть, що в 1960-их і 1970-их роках з Дітройту втікали білі, а після них — середня кляса чорних, яких виганяє з міста зростаюча злочинність, наркоманія. До кінця століття передбачається зменшення населення Дітройту на наступних 200,000 мешканців.

ВЖЕ ВТРЕТЄ БУВ відкладений старт космічного корабля „Колюмбія", який плянувався на четвер, 6-го вересня, та вже втретє причиною несправности є витікання пального. Офіційні чинники НАСА занепокоєні технічними проблемами та гострою критикою, якій підлягає їх агенція протягом останніх місяців. Залога космічного корабля „Колюмбія" складається з семи осіб, а на його покладі знаходиться телескопічне приладдя вартістю 150 міл. дол. Не передбачаючи чергової затримки „Колюмбії" віцепрезидент Ден Квейл вітав НАСА та бажав їм щасливого запуску космічного корабля, відкидаючи критику й пояснюючи невдачі агенції, що переслідують її останнім часом, звичайною складовою частиною наукового пошуку у дослідженні космосу.

ФЕДЕРАЛЬНА ПРОГРАМА Медікер попала у серйозну кризу, врятувавшись від цілковитого краху наприкінці 1980-их років. Деякі експерти передбачають банкрутство програми Медікер у цьому десятилітті, якщо влада не приділить більше грошей та вартість медичної обслуги не буде зменшена. Для Медікер фінансові проблеми не нові, але останнім часом стали критичними. Як відомо, Адміністрація президента Буша разом з лідерами Конгресу протягом цього місяця повинні віднайти спосіб зменшення федерального бюджету, а програма Медікер займає в ньому 6.7 відсотків. Передбачається, що вона опиниться серед найбільш вразливих соціяльних програм. Цьогорічний бюджет програми Медікер нараховує 108,2 біл. дол. Щорічно зростає кількість осіб, які мають право на програму Медікер в середньому на 700,000 осіб, що дорівнює, приблизно кількості населення в Сан Франсіско. Пільгами Медікер користується 34 міл. американців порівняно з 19 міл. 25 років тому.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до четверга, 6-го вересня, 3,231 чеків— дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків — на суму

80,248.93

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні (202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс)

Postmaster: Send address changes to

Svoboda, 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і money orders виставляти на: Svoboda

Статті і дописи підписані авторами не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Москва у ролі арбітра

СССР не хоче залишатися в тіні близькосхідного конфлікту, але також не хоче висилати своїх збройних частин на Близький Схід і в район Перської затоки, шукаючи інших шляхів щоб втриматися на поверхні великодержавної політики, — кажуть політичні аналітики, обговорючи на всі лади нову пропозицію міністра закордонних справ СССР Едуарда А. Шеварднадзе.

Як відомо, Шеварднадзе, виступаючи у Владивостоці, запропонував получити проблему Кувайту з іншими проблемами на Близькому Сході, зокрема з неполагодженою справою палестинців і скликати міжнародну конференцію, яка б у свою програму включила полагодження справи окупованого недавно Кувайту. Совєтські дипломати, включно із Шеварднадзе, несподівано заговорили про захоплення Кувайту, як про одну з багатьох неполагоджених справ на Близькому Сході.

Е. Шеварднадзе ще раз підтримав санкціоновану бльокаду Іраку військами, зокрема воєнними кораблями ЗСА та інших альянтських держав, заявляючи, що міжнародна спільнота, діючи в рамках Організації Об'єднаних Націй, не може дозволити жодній країні на авантурницькі війни, вжиття військової сили для захоплення інших країн, але рівночасно він повторив ранішу пропозицію Москви про шукання мирних шляхів для полагодження цієї й багатьох інших справ, які чекають своєї розв'язки.

Кремлівські можновладці знають, очевидно, що Ізраїль стоїть в гострій опозиції до скликання міжнародної конференції і не вірить, щоб такий широкий міжнародний форум міг вирішити питання Палестини, зліквідувати довголітню ворожнечу між Ізраїлем і Палестинською Визвольною Організацією та її протекторами, примусити іракського диктатора Саддама Гуссейна забрати свої війська з Кувайту, зліквідувати свої фабрики виробу хемічної зброї і заходи для продукції нуклеарної зброї, наладнати справи у розтерзаному різними протиріччями Ливані, притупити апетити іранських екстремістів та зліквідувати інші конфліктні проблеми, які існують на Близькому Сході десятиліттями.

Правда, Шеварднадзе не прозрадився чи усі ці справи, а зокрема ідея скликання міжнародної конференції, будуть предметом розмов між президентами Джорджем Бушем і Міхаїлом Ґорбачовим. Треба однак думати, — кажуть спостерігачі, — що ідея скликання міжнародної конференції була заздалегідь узгіднена у Кремлі, бо пропозиція Шеварднадзе і його далекойдучі пропозиції та заохочування Ізраїля, щоб він „поступився" для добра справи і „власної користи", не пішла б так далеко. Він натякав на можливість відновлення дипломатичних зв'язків СССР з Ізраїлем, зірваних в 1967 році під час війни і прилучення арабських територій до Ізраїля.

У Вашінґтоні пропозицію Шеварднадзе прийняли покищо дуже холодно. Джеймс Бейкер, державний секретар, заявив кореспондентам, що вже сьогодні існує свого роду міжнародна згода і засуд аґресії Іраку і ця справа повинна бути полагоджена в першу чергу. „Ми хотіли б ближче познайомитись з пропозицією СССР", — заявив Бейкер, чемностево відкинувши пропозицію свого совєтського колеґи.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція*

Микола Бараболяк

НОВА СТРІЧА БУШ — ҐОРБАЧОВ

Без дози цинізму — годі розглядати питання Кувайту: пам'ятаєте нашого моряка Медведя, який, щоб вирватися з московського ярма скакав двічі зі совєтського судна і двічі його американська влада завернула? Для нього не було азилю, охорони міжнародного права. Секретар Шулц, уважав, що отой могутній „медвідь" міг би захитати балянсом відносин між ЗСА і СССР та наразити Америку на великі міжнародні ускладнення. Не забувайте теж про мадярів 1956 року, а особливо совєтських танків на вулицях Праги 1968 року. Люди гинули в обороні права бути вільними і гинули під танками. Міжнародне право з усіми його хартіями про охорону свободи людини і народів тоді... спало. Не існувало. Приникло воно теж нещодавно в час інтервенції в Панамі. Норієґа не перший і не останній у світі шубравець у проводі держав, і найгіршим і найнебезпечнішим для Америки — він не був. Минувсь би був і без проливу крови.

Та ніколи не насувало питання інтервенції тільки сумнівів, як кувайтське, бо воно пов'язане з цілим питанням ситуації на Близькому Сході. Там вариться здавна в наслідок хронічного непошанування принципів міжнародного права. Жиди — розумний, проворний нарід. Мають теж особливий дар „робити" гроші і ними орудувати. На наших землях уміли навіть „робити" дукати на ключах до церков, а кожний польський шляхтич-поміщик мав свого жида, який постачав його грішми на гуляння в Італії чи Парижі. Про фінансову силу того елементу в Америці — годі згадувати. Жиди мали нагоду оволодіти економічно і фінансово арабським світом, бути його некоронованими володарями. Але нагоду проґавили. Хоч розумніші політики з-під стягів партії Праці змагали до замирення з арабами на засадах принципу „жий і дай другому жити", фанатики узяли верх і завели й Ізраїль, і американського приятеля під дурного хату. Близький Схід стоїть перед загрозою кривавої розправи. Зібрано стотисячну армаду проти Саддама Гуссейна під гаслом оборони принципів міжнародного права. (Про забезпечення Америки і світу нафтою — вже менше мови). Пересічний американець досить чутливий в питанні ціни ґазоліни, але вмирати за неї теж не готов. А вмирати в охороні принципів міжнародного права? Це наразі не дійшло до повної свідомости американського виборця.

Гуссейнові окупація Кувайту не була політично розумним кроком. Щодо того нема сумніву. Але коли пригадати більш драстичні і неоправдані аґресії, як російські у Східній Европі, то ця кувайтська блідне. Кувайт — властиво не-держава, лиш формально — так. Вона член ООН, коли проголошено Кувайт державою 1961 року. Але по суті це властиво приватна держава ширшої родини, шейка Мабарака аль-Сабаґа. Громадянами цієї державки є тільки члени плем'я, на 1.9 мільйона населення їх несповна пів мільйона. Решта населення — це дешевий найманий робітник, — приблуда з цілого світу. Ми бачили тисячі й тисячі тих нещасників, які втративши працю в Кувайті (головно бідний робітник з Єгипту), глотяться в Йорданії, щоб дістатись домів. Той араб, хоч як довго працював би в Кувайті, благами громадянина Кувайту користуватись змоги не має. Американських синів і чоловіків послано до Савдійської Арабії з остаточними завданнями повернути володіння родини аль-Сабаґа у Кувайті. Скоріше чи пізніше ці хлопці, і світова опінія, втопапають, що були більш серйозні аґресії, чим ця Саддамова, і Захід примикав на це очі.

Західні потентати поділили арабський світ на держави і державки, як ось Кувайт, з метою легше той світ контролювати. Все ж національна свідомість і гордість арабів росте, а їх близько 190 мільйонів. Хіба не може бути сумніву, що у нинішньому конфлікті не йдеться про ніщо інше, як про те, щоб арабський світ тримати поділеним, бо інак ще серйозна загроза для Ізраїля. Саддам Гуссейн не дуже підходить на лідера арабського світу на шляху до консолідації його сил і його національного ренесансу. Але кращого араби під цю пору не мають. І хоч деякі провідники поділеного арабського світу з таких чи інших міркувань підтримують нинішній хрестоносний похід проти Саддама, то маси за ним, а ворожість до Америки як опікуна статусу кво росте. Прогнози для підопічних Америки на тому фронті тому не надто рожеві. А наскільки делікатна ціла ситуація на те вказує факт, що коли Ізраїль уважається формально важливим союзником Америки і повинен допомагати „союзникові" сидить як миш під мітлою. Коли б

(Закінчення на стор. 3)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про червоні квіти України

Скільки тих квітів ми бачили в часі перебування в Україні і в Києві і у Львові, і на кожній зупинці нашої дороги. Це тепле привітання зворушувало декого до сліз, у інших викликало усмішку на обличчях, а часом і дивувало. А ці квіти приносили всі знайомі, члени родини та навіть припадкові люди, які прийшли, щоб привітати земляків з-за океану. Квітами дякували учасникам святкових концертів, заквітчаний був у Львові нововідкритий музей в домі д-ра М. Панчишина, квітами прикрашували ми гроби, відвідуючи кладовища у Києві та у Львові, повно їх було біля славного місця, де здвигнуть пам'ятник Шевченкові.

Ось така заквітчана Україна, здається, залишиться у пам'яті всіх, що побували цього літа на її землі.

Але саме згадуючи цю повінь квітів, що довелося нам бачити та приймати, часом зовсім незаслужено, ми завважили дуже цікаве явище. Майже всі ці прегарні квіти: троянди, гвоздики, ґлядіолі, що їх, звичайно, приносили прямо із крамниць чи станків із квітами, завинені у прозорий папір були... червоного кольору.

Чи це припадок?

Ні, нам, здається, що огородники України довгими роками працювали над тим, щоб вирощувати якнайбільше червоних квітів, бо саме на такі була завжди потреба. Червоні квіти вручали всім совєтським політичним достойникам, червоними квітами прикрашували всі пам'ятники совєтським героям, вінки із червоних квітів складали при померлих і з червоними квітами маршували на першотравневому поході в усіх містах СССР.

Чи можна, отже, дивуватися, що саме цей червоний колір довгими роками панував не лише на усіх прапорах, але і у „квітяному царстві" України? Здається, треба буде багато років, щоб огородники України виростили нові квіти у зовсім інших кольорах і щоб такі продавали на всі оказії.

А може прийдеться насіння для них збирати по наших селах, бо там ми завважили, що ростуть вони, немов райдуга, у всій своїй красі.

Яке сильне тавро, який же важкий відпечаток наклав на Україну довголітній зашморг совєтського режиму, коли ще досьогодні він позначується навіть у виборі кольорів квітів. І принаймні оцей поганий залишок совєтської системи — з-поміж багатьох інших — треба відкинути.

Чи не краще було б особливо тепер вистерігатися червоного кольору у патріотичних виявах, а вже зокрема поруч національного синьо-жовтого прапора, щоб ця барва не пригадувала прапора, що ще недавно повівав під час парад на Красній площі в Кремлі?

— Гляньте — каже моя знайома одного дня при сніданку у Києві — чи не прегарні ті наші скромні пільні волошки на столах?

І ми завважили ті сині волошки, правда, трохи вже прив'ялі і полинялі від сильного сонця, та любувалися ними. Як же були вони нам миліші, як багряні троянди.

О-КА

Микола Мушинка

ПЕРШИЙ ФОРУМ УКРАЇНСЬКОЇ ДІЯСПОРИ

Ще до недавнього часу здавалось абсурдним, щоб у країні Східньої Европи відбулася зустріч українців різних країн світу, щоб на такій зустрічі поруч себе сиділи законні представники влади України і представники різних „націоналістичних" організацій західніх країн і всі одноголосно критикували комуністичну систему за потворне розуміння і рішення національного питання. Сьогодні — це стало реальною дійсністю.

На першому світовому форумі української діяспори, що відбувся 19-го — 22-го серпня у польському містечку Білий Бір зібралися делеґати українських організацій ЗСА, Канади, Бразилії, Англії, Бельгії, ФРН, Польщі, Румунії, Юґославії, Чехо-Словаччини та інших країн з численною групою делеґатів з України, в якій лише народних депутатів України нараховувалось сім чоловік. З України приїхали на білобірський форум і група преставників незалежної преси, були і представники офіційного товариства „Україна".

Перший форум української діяспори відкрився у Варшаві прийняттям у польському сенаті, на якій делеґатів привітали найвищі представники польського уряду.

Наступного дня усі делеґати переселилися у Білий Бір — містечко розташоване у північній Польщі, в області, де живе найбільше скупчення українців насильно переселених сюди 1947 року із карпатського реґіону Польщі.

Робочу частину форуму відкрив голова Об'єднання Українців Польщі Юрій Рейт. На пленарному засіданні першого дня з програмними доповідями виступили: голова Руху та народний депутат України Іван Драч та президент Світового Конгресу Вільних Українців Юрій Шимко. Обоє вони підкреслили історичне значення Декляраці про суверенітет України, яка становить важливий етап на шляху до повної незалежности України.

Цікавими і дуже цінними були виступи народних депутатів України: В. Чорновола, М. Гориня, О. Шевченка, І. Деркача, М. Швайки та С. Семенця, а теж представників незалежних політичних партій та рухів України.

Про життя українців в окремих країнах світу поінформували учасників форуму члени делеґації окремих держав. Шкода, що найбільша діяспора українців у світі — Совєтський Союз, була представлена на форумі лише одним делеґатом — Василем Капканом із Литви, країни, в якій живе біля 40,000 українців. Жодна інша республіка Совєтського Союзу не вислала на форум своїх представників. Це і не дивно. Та ж у жодній республіці поза Україною немає жодної української школи, жодної української церкви, жодної української газети чи журналу, жодної культурної чи іншої організації. І ця тоталітарна країна ще до недавнього часу вважала себе зразком „справедливого" рішення національного питання. Яка це справедливість, коли шість мільйонів українців не має найелементарніших національних прав, хоча би таких, які має 30,000 русинів-українців Юґославії?

Дальша робота форуму проходила в чотирьох секціях. Я брав участь в роботі наукової секції, що її вів проф. Варшавського університету Степан Козак. На ній понад 30 науковців з різних країн протягом двох днів обмінювались думками про сучасний розвиток української науки. Всі одноголосно стверджували, що між наукою на Україні і в діяспорі до недавнього часу існувала, а в багатьох випадках існує і по цей день, штучна стіна, створена тоталітарною комуністичною системою, стіна, яка виключила будь-які офіційні контакти між науковим потенціялом України та діяспорою. Щоб подолати цю штучну ізоляцію, необхідно залучити її у світовий контекст із застосуванням модерної техніки.

У секції преси обговорювано питання заснування Світової асоціяції українських журналістів, яка би вже зараз об'єднувала незалежних журналістів України та діяспори. Тут же було обрано підготовчий комітет Асоціяції очолюваний головним редактором львівського незалежного щоденника „За вільну Україну" Василем Базівим.

У жіночій секції, що її очолювала Оксана Соколик із Торонто та Атена Пашко із Львова обговорювалося становище жінки в Україні та в діяспорі та проблематика створення всеукраїнської організації жінок.

Та основна увага делеґатів форуму була зосереджена на економічну секцію, оскільки економіка є вирішальною силою при практичному впроваджуванні в життя суверенітету України. Резолюції кожної із чотирьох секцій як і інші матеріяли форуму буде опубліковано в пресі України та діяспори. Треба сказати, що на форумі були представники, здебільшого головні редактори, кільканадцятьох українських газет, а теж редактори деяких українських радіостанцій. Був і завідуючий українською редакцією радіостанції „Свобода" Богдан Нагайло. Саме цю радіостанцію делеґати форуму оцінили як основний, інколи навіть єдиний засіб поширювання правдивої інформації в Україні.

У культурній програмі Першого форуму української діяспори виступив гурток учнів Білоборської школи ім. Шевченка під керівництвом учительки україн-

(Закінчення на стор. 4)

Володимир Бровченко

Коли земля моя палала

...Хоч мені літ було замало,
Та пам'ятаю дні оті,
Нужденні, сиротні, круті,
Коли земля моя ***палала.***

Коли на пні вмирало жито,
Спливало чорними слізьми, —
Тоді моє дитинство вбито
Людьми?... Якими там людьми!?

(Вірш цей віддзеркалює спогад В. Бровченка з часів Великого Голоду на Україні, коли поетові було чотири роки).

Юрко І. Шевчук

РОВНО ЧИ РІВНЕ

II.

Все це варте уваги ще й тому, що частина українськомовного населення міста сприймає форму Рівне як штучну, пуристську, гіперкоректну, як таку, що не має традиції народного вжитку. Форма Рівне не лише є правильною назвою міста, на що неодноразово вказувалося авторитетними вченими-мовознавцями (А.А. Бурячок, О.С. Стрижак, З.Т. Франко, Р. Керста, Борис Тен та інші), а й відповідає фономорфологічним законам української мови та належить до продуктивного моделю творення топонімів.

Як така форма Рівне фіксується у третьому виданні „Українського правопису" (виходить восени 1990 р.), а цей останній має характер мовного закону, норми, обов'язкової для всіх, хто користується українською мовою.

Натомість „Ровно" стало вживатися в українській мові під впливом російської, що запанувала в урядовому вжитку республіки після кривавого розгрому сталінським режимом українського національного відродження в 30-их роках.

На загальному тлі морфологічної системи нашої мови форма „Ровно" постає як лінгвістична потвора, гібрид, що поєднав у собі непоєднальні риси. Прислівник за морфологічними ознаками, ця форма не відповідає поширеним в українському словнику моделям творення топонімів: для означення своїх поселень наш народ здавна вживає прикметники (напр., с. Тихе, с. Глибоке) і аж ніяк не прислівники (тоді було б с. Тихо, с. Глибоко). Як кожен інший прислівник, форма „Ровно" не відмінюється і відтак сприймається чимось на кшталт французького запозичення. Порівняйте, зокрема, — „в Ровно, біля Ровно, над Ровно" та „у метро, біля метро, над метро". Намагання видати форму „Ровно" за корінну українську назву нашого міста не має ані лінгвістичних, ані історичних підстав. Ця форма чужомовна, нав'язана і як така, має бути беззастережно відкинута українською спільнотою.

Якщо серед фахівців-українознавців існує одностайність щодо необхідности повернути обласному центру нашої країни його власну назву Рівне, що значно складніше стоїть питання з похідними від цієї назви. Сьогодні можна почути чотири похідних прикметника від цього топоніма: ровенський, рівенський, рівненський та рівнянський.

Найвагомішим, на мою думку, арґументом на користь прикметника ровенський є насамперед більш, як п'ятдесятирічна традиція вживання його в офіційних українських совєтських друкованих виданнях, що пустила коріння у свідомості народу, ставши своєрідною звичкою вже кількох поколінь.

Цю форму відстоює зокрема спеціяліст з української топоніміки О.С. Стрижак, посилаючись на те, що вона пов'язана з давньоруською основою Ровън — і має за собою давню традицію використання. Для підтвердження цього цитується власноручний запис Митрополита Київського Петра Могили та старовинні польські документи. Однак, маючи лише епізодичні фіксації цієї форми у давніх текстах, до того ж не в українських, а в церковнослов'янському та польському, тяжко говорити про якусь традицію власне українського формовикористання. А тому така арґументація не виглядає переконливою. До того ж, дедуктивно виведена твірна основа прикметника ровенський, звучатиме як Ровен-, а не Рівн- чи Ровн-, як мало б бути, що до речі, визнає і сам О. С. Стрижак.

У прикметнику рівенський не тяжко впізнати українізований (через заміну кореневого -о- на -і-) варіянт російського чи польського прикметника. Крім того, що являє собою нереґулярний спосіб творення, бо твірна основа знову мала б бути Рівен-, а не Рівн-, цей прикметник на відповідає і фономорфологічним законам української мови, оскільки у відкритому складі (Рі-венський) -о- не переходить у -і-, як у закритому (Рів-не). Власне цей варіянт широко і чи не виняткова вживався в публікаціях, що виходили в Галичині та на Волині у період між двома світовими війнами, на що вказує зокрема дослідник Р. Керста. Ним користуються і нині українці в діяспорі, продовжуючи, хоча й не завжди впевнено та послідовно стару традицію. Він також побутував у мові місцевого населення досовєтської доби. Це дає вагомі підстави вбачати певну тяглість використання форми Рівенський.

При виборі правильної форми прикметника від назви Рівне найдоцільніше, на мою думку, керуватися правилами словотвору сучасної української мови... Згідно цих останніх, прикметник від основи Рівне — творитиметься шляхом додавання суфіксів =енськ, =янськ. Відтак матимемо Рівненський або як варіянт Рівнянський. Саме такий модель деривації й найпродуктивнішою для цього типу топонімів і, так би мовити, найбільш „українською". Прикметник Рівненський належить до поширеної твірної парадигми, наприклад солоне — солоненський, Озерне — озернянський, Підгірне — підгірнянський. Важливо, що топонім Рівне не єдиний в Україні, — ономаст з інституту мовознавства ім. Потебні О.С. Стрижак вказує, що аналогічну назву носять принаймні ще дев'ять поселень. Як адміністративні одиниці далеко меншої величини і значення, ніж обласний центр (тут йдеться про село), вони уникнули всепильного ока новітніх русифікаторів, зберігши як первинну назву (Рівне), так і похідні від неї прикметники. На Вінничині, Закарпатті та Галичині сільські Ради іменуються Рівненськими, на Кіровоградщині та Одещині — Рівнянськими (Мовознавство, 1967, N 4 С. 82-83). Додам, що форма Рівненський (Рівнянський) є найбільш бажаною і з огляду на те, що вона відповідає загальній орієнтованості системи української мови на живі, діючі моделі словотвору. Ця риса зокрема виразно відріжняє її від російської мови, яка великою мірою зберігає в собі архаїчні, мертві способи продукування слів, згадаймо, що російське Рівенський походить не від власне російського Ровный (Ровное), а від даньоруської основи Ровън — прикметник Ровенський являє собою не що інше, як приклад дериваційного російського архаїзму, нав'язаного українцями русифікаторами.

Таким робом отримуємо ланцюжок похідних слів від назви міста: Рівне — прикметник Рівненський (варіянт Рівнянський), як назва краю Рівненщина (Рівнянщина) і як мешканці міста рівнянин, рівнянка, рівняни.

Справа повернення справжньої української назви місту не вичерпується лише мовними аспектами проблеми. Це повернення необхідно здійснити зараз, коли український народ береться за відродження своєї понівеченої культури, один по одному збираючи вцілілі уламки історичної пам'яті своєї, пробуджуючи національну самосвідомість. Настав час вирішувати, хто ми є — українці, кияни, полтавці, рівняни, а чи може, „хахли",

(Закінчення на стор. 4)

На Союзівці з успіхом пройшли тенісові і плавацькі змагання

(Продовження зі стор. 1)

До змагунів під час відкриття промовляє М. Горинь.

Пропам'ятну чашу ім. Я. Рубля вручила Р. Ракочому, мол. (справа) дружина Ярослава. Зліва — фіналіст Я. Тимків.

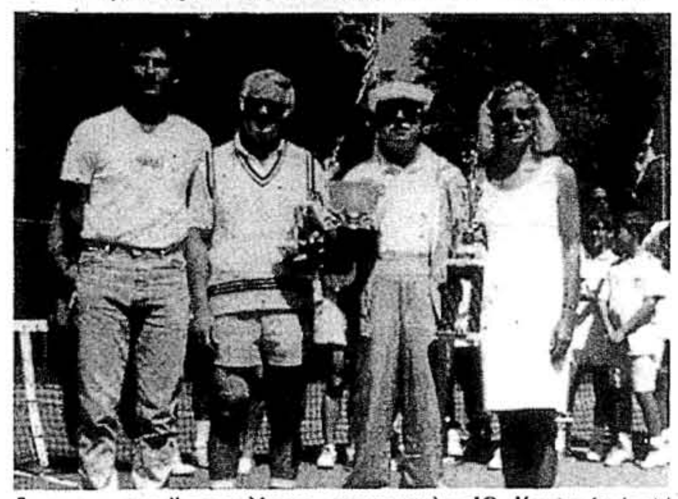
Л. Кондрацька (друга справа) і Л. Грабець отримали нагороди і грошові стипендії від (зліва) З. Матківської, Р. Ракочого і Ю. Савчака.

З. Снилик (справа) вручив пропам'ятну нагороду ім. д-ра В. Гука д-рові Я. Сидораковi. Зліва — Ю. Савчак.

Х. Чапельська (друга справа) і Л. Бойчук отримали нагороди від Ю. Попеля (зліва) і Е. Іванціва.

З жалем, але й з гордістю, вручили д-р Ю. Харук (зліва) і Аннетка Харук-Коблянська К. Беньові (другий справа) чашу в пам'ять їх батька д-ра П. Харука. Другий зліва — фіналіст О. Олинець.

Д. Кунцьові (третій справа) і М. Вилсонові вручили нагороди і грошові стипендії О. Твардовський і (справа) Л. Матківська, і А. Дидик-Петренко.

Нагороду першунці М. Богачевській вручив З. Снилик

У наймолодшій групі юнаків перше місце здобув Ю. Кігічак (другий зліва). Йому і фіналістові С. Голецеві чаші вручили Р. Куціль і Р. Гадзевич.

М. Стебельський (зліва) і І. Флис, мол., (справа) вручили нагороди М. Глушевському (другий справа) і А. Булі.

А. Хархаліс (другий справа) переміг свого нового приятеля з Ужгороду Ю. Колба у групі чоловіків з одною програною. Їм чаші вручили Р. Ракочий (зліва) і Ю. Попель.

(Закінчення на стор. 4)

ПОМЕР В. МРУЧКЕВИЧ

Ню Йорк. — Тут у лікарні Коламбія Пресбитеріян в ранніх годинах у п'ятницю, 7-го вересня, після важкої недуги на 62-му році життя відійшов у вічність бл. п. Володимир Мручкевич. Покійний залишив у глибокому смутку дружину Ренату з дітьмив та внуками.

Нова...

(Закінчення зі стор. 2)

ситуація розвинулася так, що мілітарні сили Ізраїля й Єгипту та Сирії знайшлись у одній лаві, то й гасло оборони міжнародного правопорядку" — не помогло б. Прийла б різня...

Колиш це пишу, багато говориться про стрічу Буша з Ґорбачовим у Гельсінках 9-го вересня. У минулому, як згадано, було багато неподобства з порушенням кардинальних принципів міжнародного права, зокрема в ділянці прав людини. Рада Безпеки ООН засуджувала неоднократно ці порушення, але ці ухвали в користь палестинських арабів були постійно торпедовані вето ЗСА. Горбачов не сторпедував вето ухвали Ради Безпеки у справі Кувайту. Цікаво як далеко він піде у підтримці Буша, якщо йдеться про дальші заходи Америки в напрямі „стабілізації" відносин на Близькому Сході? Піде дальше по лінії інтенцій Америки, чи виявить бажання втримати якісь впливи на тому вулканічному терені? Коли б зрікся таких амбіцій, то доказ, що він дуже „устал", що Совєтський Союз на колінах, а в такому разі поневоленим народам СССР можна б у далекосхідньому конфлікті добачуватись дечого для них позитивного. Але треба рахуватись із чимсь іншим: за дальшу підтримку Америки у кувайтському конфлікті Буш заплатить ось чим: економічною допомогою (як ось уже Єгипет дістане звільнення від понад 7 більйонового заборгування, не враховуючи те, що буде діставати дальше річно 3 більйони допомоги). А друге і те для нас найістотніше: Захід не буде дальше встрявати у „внутрішні справи" Совєтського Союзу, навіть моральною підтримкою національних визвольних рухів, коли під час процесу переходу на „демократію" не все там відбуватиметься у згоді з принципами законів про людські права й інших міжнародних принципів. Америка не буде обурюватись, коли там дальше існуватиме косметично дещо підкрашений союз „суверенних" народів. Для них готується на місце „сталінської" тим разом ще більш насичена фразеологією нова, „супердемократична" горбачовська союзна конституція!

ПОДЯКА

З волі Всевишнього, дня 27-го червня 1990 р. відійшов від нас несподівано у Вічність

наш Найдорожчий

МУЖ, БРАТ, КУЗЕН І ШВАҐЕР

бл. п.

Мирон Володимир Івашко

Цею дорогою складаємо щиру подяку о. парохові Стефанові Зарічному за відправу Панахиди і Святої Літургії та виголошення похоронного слова. Теж сердечно дякуємо диригентам О. Головацькому і П. Ґаладзі, які брали участь у Панахиді і Службі Божій.

Рівночасно дякуємо о. Т. Кравчукові та дириґентові М. Кармелюкові за похоронні відправи та запечатання гробу в Українському Національному Мавзолею у Вашінґтоні, Д. К.

Щиро дякуємо усім Тим, що взяли участь у Панахиді і похоронній Святій Літургії. Складаємо нашу подяку І. Яремко, проф. Н. Чировському, проф. Т. Богданській, Б. Івашкові, М. Яремкові, М. Курманові, дир. О. Головацькому, Р. Балабанові, А. Углярові, О. Манойленкові, К. Короленкові і В. Березовій за щирі слова виголошені під час обіду та поминок у сороковий день.

Щире спасибіг хористкам та членкиням з ОЖОЧСУ за підготовлення похоронної тризни та поминок у сороковий день.

Сердечна подяка усім, що переслали квіти та вислови співчуття.

Сердечно дякуємо всім жертводавцям, які зложили пожертви в пам'ять Покійного на добродійні цілі, які розділено:

Служби Божі	$ 160.00
Прес. Фонд: Нац. Трибуна, Америка і Вісник	230.00
Укр. Кул. Центер в Голливуд	635.00
Допомога Україні РОДУ	1 035.00
Відновлення церковної залі при церкві УПДМ в Маямі	2.058.00

Ще раз сердечно вдячні за пам'ять і добре серце.

Опечалені горем:
дружина — АННА
брат — БОГДАН з дружиною ОСИПОЮ
сестри —
ЯРОСЛАВА ЖДАНІВ з родиною
ДАРІЯ КОЗАК з чоловіком БОГДАНОМ
ближча і дальша Родина

На Союзівці...

Закінчення зі стор. 3

Савчак Юрія Грабця (КЛК) 6-3, 6-0. Д-р Сидорак перейняв пропам'ятну нагороду св. п. д-ра Володимира Гука.

У групі сеньйорів 55 років і вище колишній багатократний чемпіон Константин Бень (КЛК) здобув примат і вперше нову пропам'ятну нагороду св. п. д-ра Петра Харука, довголітнього учасника і кількакратного переможця в цій групі, який відійшов у вічність раніше цього року. К. Бень здобув першенство, коли фіналіст і минулорічний та кількакраний чемпіон Олександер Олинець (УСО „Тризуб") при стані 3-3 у першому сеті натягнув м'яз і був змушений піддатись. У півфіналах К. Бень — до речі, найстарший віком учасник турніру — переміг Романа Олинця (Союзівка), 6-2, 6-1, а О. Олинець Мирослава Ломагу (КЛК), 6-1, 6-1.

Свій минулорічний успіх у групі юначок 16 років і нижче повторила 13-літня Лариса Кондрацька з Торонто, яка у завзятім фіналі перемогла Ларису Грабець (КЛК), 7-5, 4-6, 6-2. У півфіналах Л. Кондрацька елімінувала Ларису Сидорак (Союзівка), 6-2, 7-6, а Л. Грабець Ларису Вілсон (Союзівка), 6-4, 3-6, 6-4.

У молодшій групі юначок 12 років і нижче Христя Чапельська перемогла у фіналі Ліду Бойчук, 6-1, 6-0, елімінуючи раніше Раю Кондрацьку, 7-5, 6-2. Л. Бойчук добилась фіналу перемогою над Дарією Сидорак, 6-1, 6-1.

У групі юнаків 16 років і нижче Марко Глушевський (Союзівка) добився перемоги над Андрієм Булою (Союзівка) вислідом 4-6, 6-4, 6-1. У півфіналах М. Глушевський переміг Степана Біланяка 6-3, 6-4, а А. Була Іяна Рейні (Пласт), 6-0, 6-0.

Свій минулорічний примат закріпив у групі юнаків 14 років і нижче Данилко Кунцьо (Союзівка), перемагаючи у фіналі Марка Вилсона, 6-3, 6-4. У півфіналах Д. Кунцьо елімінував Леська Сарахмана (УСО „Тризуб"), 6-0, 6-1, а М. Вилсон Андрія Мандзія 6-2, 6-2.

У наймолодшій групі юнаків 12 років і нижче перемоги цього року добився Юрій Кігічак („Ч.Січ") над Степаном Голецем (Союзівка), 6-4, 6-3. У півфіналах Ю. Кігічак переміг Андрія Нинку, 6-0, 6-2, а С. Голець Данилка Бадяка, 6-2, 7-5.

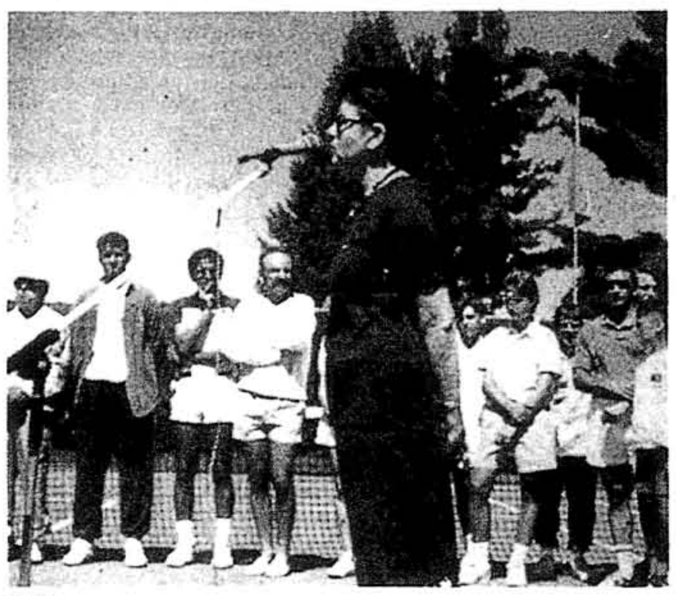
В групах чоловіків і сеньйорів з одною програною переможцями вийшли Андрій Хархаліс і Юрій Петрикевич.

Нагороду за найкращу спортову поставу повіз до Львова А. Кордіяк, отримавши її з рук фундаторки Марії Душник.

Змагання відкрила офіційно в суботу по полудні головний предсідник УН-Союзу Уляна Дячук. Присутні були також заступник головного предсідника д-р Нестор Олесницький, головний секретар УНС Володимир Сохан, головний касир Олександер Благітка, головні радні Аня Дидик-Петренко, Рома Гадзевич (редактор „Українського Тижневика"), Евген Іванців, і Володимир Квас, управитель оселі Іван Флис мол., „Міс Союзівка" Марта Куропась, почесний гість з України М. Горинь з донькою Оксаною, представники УСЦАК та молодечих організацій. Крім У. Дячук і М. Гориня короткі слова виголосили голова КЛК Ю. Попель, голова УСЦАК Мирон Стебельський, інж. Р. Ракочий ст., і Зенон Снилик.

Після фіналів в понеділок, 3-го вересня, почесні гості на чолі з У. Дячук роздали фіналістам нагороди. Грошові стипендії з Фонду розвитку тенісу при Фундації ім. Мазепи розділено: чоловіки — переможець 800 дол., фіналіст — 400 дол., півфіналісти — по 100 дол.; жінки — 300 і 150 дол.; юнаки і юначки по 200 дол. і 100 дол. Стипендії вручали Зеня і Люба Матківські.

Після коротких слів членів турнірової комісії, У. Дячук формально закрила змагання у ранніх пополудневих годинах у понеділок.

Під час закриття змагань прощальне слово виголошує головний предсідник УНС У. Дячук.

З А. Кордіяком до Львова помандрувала чаша М. Душник.

Кооперативний „Веселий День" 1990

Цьогорічний кооперативний „Веселий День", що відбувся 5-го серпня на оселі кооперативи „Самодопомога" в Равнд Лейку, був багатолюдний і, на думку багатьох, був приємний і успішний.

Традиція цього чикагського кооперативного свята — свята радости і веселости — давня і займає окреме місце в громаді. Кожного ально кличем. Цього року під кличем „З думками про Україну" і клич цей реалізується вже конкретними ділами. Приємно ствердити, що багато наших членів вплачує пожертви на Фонд допомоги Україні.

Кооперативне свято має ще вужчу ціль: втримання оселі в Равнд Лейку. Саме для цього кожного року працівники всіх кооперативних установ, члени управ, директори кооперативної каси „Самопоміч", кооперативи „Самодопомога", Т-ва „Самопоміч", Централі Українських Кооператив (ЦУКА), Української Світової Кооперативної Ради (УСКР), зі всіма філіями фінансової установи — при парафії св. Йосифа, в Палатайні, при парафії св. Андрія, при парафії свв. Петра і Павла, при парафії Богородиці й в Манстері, Індіяна, спільно працюють в приготуваннях і в проведенні „Веселого Дня". Підтвердженням гарної співпраці й зрозуміння було те, що кухня — вся їжа була в заряді парафії св. Андрія, бо парафіяни мають великі фінансові зобов'язання в зв'язку з новопобудованою церквою. Напитками займалася кооператива „Самодопомога" з призначенням всього доходу на потреби оселі.

Досить вчасно на оселю прибув президент кооперативної каси „Самопоміч" Роман Мицик і мав можливість побачити як все приготовляється на прийняття гостей. Незабаром прибули теж члени дирекції Уляна Гриневич і Богдан Ватраль та почали вітати при вході прибуваючих, обдаровуючи рівночасно пам'ятковими дарунками.

Св. Літургія о год. 11-ій розпочинала торжественно цей день. Св. Літургію відправляв о. Мирон Панчук, який присвятив свою проповідь кооператорам і головним вартостям, які завершені в ідеї кооперації. Це спільна праця, взаємодопомога й сповнювання добрих цілей в службі людині. Це було дуже змістовне добре слово стосовно нагоди. Офіційно відкрив святочний День президент Р. Мицик, дякував отцеві за увагу до кооперації й кооператорів, вітав всіх прибулих членів та гостей, особливо голову УСКР дир. Омеляна Плешкевича, який невтомно, послідовно служить кооперації, вітав усіх кооперативних визначних членів та громадських діячів. На „Веселому Дні" був присутній гість з України Григорій Приходько в товаристві голови УККА інж. Ореста Бараника, був голова Т-ва Сприяння Рухові д-р Богдан Ткачук та інші. Були розмови, дискусії, виміна думок та інформацій.

Після обіду розпочалися різні спортові та розвагові імпрези: любителі відбиванки зійшлися на площах і довкруги, шахісти засіли до турнірів, а симпатики слідкували за рухами на шахівницях. Ще інші, переважна більшість, оточили площу, де відбувалася цікава програма — найбільше подобалися танці юних і малих танцюристів, які мали різноманітну програму і виконували її захоплюючо. Це частина ансамблю „Україна", відділ якої діє при парафії св. Йосифа. Цікавою точкою було відтворення всіх видів банкових послуг, які дає кооперативна каса: діти були вдягнені в різні опакування, що зображували: віза-картки, скриньки на дорогоцінності й документи ощадности тощо — про це інформували рисунки, написи та відповідні віршики, рецитовані дітьми, написані О. Мудрою. Серед дітей була й юна дівчинка з України Наталя Кушнір, яка хворіє на м'язеву дистрофію й перебуватиме під наглядом американських лікарів у Ст. Лукас Презбітеріян Медікал Центер, щорічно відвідуючи ЗСА під час літніх вакацій. Вона зустрілася зі зрозумінням від декого в тому числі й кооперативної установи, вона потребуватиме ще багато підтримки й моральної й матеріяльної. Всі діти дуже старалися „відіграти" свої ролі, шкода що не можна було почути всіх текстів — радіофонізація перешкодила! Дотепну коломийку до слів З. Маринця з історії й життя кредитівки відспівав „хор" працівників „Центи проценти". До речі Зиновій Маринець провадив цілою програмою „Веселого Дня". Опісля вокально-музичний ансамбль „Лідан" співом і музикою запрошував до танців, не загаряча погода сприяла танцям. Скрізь панував радісний гамір, люди стрічалися, розмовляли, молодь на свій спосіб розважалася, а найменші на гойданках, на драбинках виконували різні забавні штучки.

Кінцевою точкою традиційно вже є льосовання нагород, які фундує кооперативна каса „Самопоміч", багато зацікавлених очікували відчитування прізвищ. Першу нагороду — 1,000 дол. виграла К. Зарічна, по триста долярів — І. Шкрипа, О. Люшняк і О. Андрушко, 36 осіб виграли по 100 дол.

День був подвійно корисний — дав почуття радости, вдоволення, зміцнив міжлюдські приязні, знайомства, дав почуття кооперативної спільноти, а також дав можливість здобути додаткові фонди для парафії св. Андрія — понад 4 тисячі дол., оселі кооперативи „Самодопомога" понад 3 тисячі дол. Кооперативна каса „Самопоміч" доложила до „Веселого Дня" 12 тисяч дол.,на виграші і на подарунки для дорослих і дітей. Цей фінансовий видаток має перспективні цілі — поширювати членство. Додатково цей день дав кооперативному проводові почуття задоволення від зустрічів членів, гостей з України, почуття єдности з ними, з Україною.

Ірина Камінська

Президент кооперативної каси „Самопоміч" Роман Мицик, керівник філії при парафії св. Йосифа Д. Турула, секретар УСКР Роман Бігун та екзекутивний директор Богдан Ватраль слідкують за виграшами.

Юні танцюристи виступають на „Веселому Дні".

Ровно...

(Закінчення зі стор. 2)

„київляни", „полтавчани", „ровенчани". Невже в нашій прекрасній і багатющій мові могло не знайтися слова для назви власного дому, і чи треба для цього позичати чужі назви? Хай кожен з нас задасть собі це не зовсім другорядне питання, і хай кожен зробить власний вибір.

Юрко І. Шевчук,
голова постійної комісії
Рівненської Міської Ради Народних
Депутатів для впровадження
закону УССР „Про мови в УССР",
кандидат філологічних наук

Перший...

(Закінчення зі стор. 2)

ської мови Марії Філь та львівська рок-група „Жайвор", що її очолює Володимир Прасоленко.

Перший світовий форум української діяспори у Варшаві та Білому Борі, головними організаторами якого було Об'єднання Українців Польщі та Світовий Конгрес Вільних Українців, наперекір труднощам, що виникли при його організації, виконав своє завдання. Його без перебільшення можна вважати найвизначнішою подією у справі зближення українців, що проживають за межами України з їхньою батьківщиною — Україною. Це був форум єднання людей однієї національности, що прямують до спільної мети — створення вільної суверенної української держави, держави, яка була би для синів і дочок, розкиданих по цілому світі не мачухою, як до недавнього часу, а справжньою матір'ю. А українців, що живуть поза межами України не так уже й мало: понад 12 мільйонів.

Хотілось би, щоб наступний форум української діяспори відбувся вже у вільній незалежній суверенній українській республіці.

БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І КНИЖКИ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ!

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕЛЛА БРАВН член УНС Відд. 321-го Ім. свв. Петра і Павла в Феніксвілл, Па., померла 2-го серпня 1990 року на 69-му році життя. Нар. 22-го лютого 1921 року у Феніксвілл, Па. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку Джана С. Н. Похорон відбувся 6-го серпня 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Феніксвілл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

ЙОСИП ЯСІНСЬКІ, член УНС Відд. 287-го Т-ва „Сини України" в Джерзі Ситі, Н.Дж., помер 17-го серпня 1990 року на 63-му році життя. Нар. 1927 року в селі Тирява Волоска на Україні. Членом УНС став 1980 року. Залишив у смутку маму Анастазію, дружину Ольгу, сина Богдана, доньок — Любомиру Сапілак і Богуславу Сятковську, сестру Юлю Трешневську, внуків Григорія і Олю. Похорон відбувся на католицькім цвинтарі в Кошаліні, Польща.

Вічна Йому Пам'ять!

Даня Ясінська, секр.

ДЕНИС М. МАРРЕЙ, член УНС Відд. 236-го Т-ва „Вільні Козаки" в Сойр, Па., помер 7-го серпня 1990 року на 40-му році життя. Нар. 19-го липня 1950 року в Сойр, Па. Членом УНС став 1959 р. Залишив у смутку дружину Сузан, синів Браяна Пузан і Христофора Маррей, дочку Миллері, своїх батьків, брата Ричарда, сестер — Анну Марію, Мері і Барбару, бабуню Катерину, дві племінниці і чотирьох племінників. Похорон відбувся 11-го серпня 1990 року на цвинтарі св. Матея в Каншокен, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Сузен Сек, секр.

Д-р РОМАН ВОЛОДИМИР КРУПКА, член УНС Відд. 472-го Т-ва Пласт в Чикаґо, Ілл., помер 21-го липня 1990 року на 86-му році життя. Нар. 1903 року у Львові, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Софію, дочок — Марту Звениславу Білинську з мужем інж. Олегом, мґр. Христю Анну Саланцік, внуків д-ра Романа Олега Білинського, Лідію, Павлика, Софію та ближчу і дальшу родину в Америці, Канаді і в Україні. Похорон відбувся 25-го липня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Стефанія Кочій, секр.

АННА М. БУРДЯК, член УНС Відд. 63-го Т-ва „Січ" у Форд Ситі, Па., померла 11-го серпня 1990 року. Нар. 27-го грудня 1989 року в Аллегені Веллі, Натрона Гайтс, Па. Членом УНС стала 1990 року. Залишила у смутку батька Фридрика і маму Лінду. Похорон відбувся 14-го серпня 1990 року на Українськім Цвинтарі і Форд Ситі, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Михайло Турко, секр.

ЛІДІЯ МЕЛЬНИК, член УНС Відд. 153-го Ім. Луки Мишуги у Філядельфії, Па. померла 3-го липня 1990 року на 62-му році життя. Нар. 1927 року в Делятині, Україна. Членом УНС стала 1957 року. Залишила у смутку сина Юрія. Похорон відбувся 6-го липня 1990 року на цвинтарі св. Марії у Абінґтоні, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Юрій Данилів, секр.

ІВАН БУДУРОВИЧ, член УНС Відд. 432-го Ім. Т. Шевченка в Торонто, Онт., помер 6-го серпня 1990 року на 97-му році життя. Нар. 1893 року в Березові Нижньому, Коломия, Україна. Членом УНС став 1951 року. Залишив у смутку сина Богдана Будуровича. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії в Торонто, Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Я. Зорич, секр.

ОЛЬГА ТИТЛА член УНС Відд. 205-го Ім. Александра Тисовського в Йонкерсі, Н.Й., померла 29-го травня 1990 року на 88-му році життя. Нар. 1902 року в Підгайцях, Україна. Членом УНС стала 1962 року. Залишила у смутку трьох синів з родинами. Похорон відбувся на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Вічна Їй Пам'ять!

Остап Винник, секр.

АНТІН ЛИС, член УНС Відд. 106-го Ім. св. о. Миколая в Чикаґо, Ілл. помер 9-го липня 1990 року на 71-му році життя. Нар. 1919 року в Бучачі, Україна. Членом УНС став 1952 року. Залишив у смутку дружину Катерину. Похорон відбувся 13-го липня 1990 року на цвинтарі св. Миколая в Чикаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу